

IDESTRUP BRUGSFORNING OPRETTES KAMPAAR

Idestrup Sogns Brugsforening blev stiftet paa et Møde som afholdtes i Idestrup Skole den 26. Juli 1868. Det var daværende Etatsraad Tesdorpf, som var Indbyder til Mødet, og som redegjorde for Sagen. Denne vidtskuende Mand har sikkert fulgt Brugsforeningsbevægelsen fra første Færd og fundet, at Tiden nu var inde til at gøre Forsøget ogsaa her. Da der viste sig god Tilslutning for Sagen, blev den konstituerende Generalforsamling afholdt den 4. Oktober, hvor Love blev forelagt og vedtaget og Bestyrelse valgt. Denne kom til at bestaa af Etatsraaden som Formand, J. Mortensen, Sdr. Ørslev, Knud Jensen, Elkenøre, Lars Friis, Ulslev, Rasmus Petersen, Sdr. Taastrup, Godsforvalter Andersen, Ourupgaard, og Lærer Betz, Idestrup. Denne Bestyrelse var atter samlet den 7. Oktober for at tage de foreløbige Beslutninger angaaende Foreningen. Til Udsælgere antages Christen Thrane, Sdr. Ørslev, og Severin Jørgensen, Ulslev. Disse to højtbevagede Mænd, der kom til, særlig for sidstnævntes Vedkommende, at spille en saa betydningsfuld Rolle for Brugsforeningernes videre Udvikling, havde den Gang Høkerudsalg i de nævnte Byer. Det vedtoges endvidere kun at holde Udsalgene aabne 3 Dage om Ugen hvert Sted. Lærer Betz blev bemyndiget til at rejse til København for at foretage de nødvendige Indkøb af Varer, og efter at disse var hjemkomne aabnedes Udsalgene først i December.

For Idestrup-Udsalgets Vedkommende maatte man dog en kort Tid udlevere fra Chr. Thranes Hus i Ørslev, idet det viste sig nødvendigt først at løse Næringsbevis for at faa Lov til at flytte ind i det Hus i Idestrup — det nuværende Ourupgaard-Udsalg — som Tesdorpf havde overladt Foreningen frit i 3 Aar. Saaledes aabnedes Udsalgene. Omsætningen androg første Kvartal indtil 24. Marts 1869 hos Thrane 800 Rdl. 5 M. 3 Sk. og hos Jørgensen 246 Rdl. 4 M. 7 Sk. I Dividende udbetaltes 8 Sk. af hver Rigsdaler. Uddelerens Løn var til at begynde med 2 Rdl. 2 M. om Ugen samt 10 % af Nettofortjenesten. Denne Form for Lønning ændredes dog meget hurtigt til 4 % af Omsætningen. Forøvrigt skete der det, at Udsalget i Ulslev blev nedlagt allerede til Oktober 1869, da det viste sig, at det ikke kunde svare sig. Ligeledes blev Kvartalsopgørelserne ændret til kun at foregaa halvvaarlig, og Regnskabsføreren, Lærer Betz, som fra Begyndelsen ingen Løn havde faaet, blev tilstaaet 1 % af Omsætningen. Denne sidste var i stadig Stigen og udviste ved de to Opgørelser i 1870 over 1700 Rdl. For Fuldstændigheds Skyld maa dog nævnes, at Lærer Jørgensen, Ulslev, en kort Tid besørgede Regnskabsførelsen, men fra 1871, da Betz's huslige Forhold tillod ham at træde til igen, blev det ham, som blev den egentlig ledende og styrende, indtil den store Strid opstod, som medførte Oprettelsen af Ourupgaard Brugsforening. Indtil dennes Oprettelse i 1876 kan man læse ud af Forhandlingsprotokollen, at der har været en evindelig Strid med Rivninger og Tvistsspørgsmaal mellem saavel Betz og Thrane som mellem Bestyrelsen indbyrdes. Det var vel nok særligt Betz og Thrane, som ikke kunde arbejde sammen; men det var vel ogsaa næsten overmenneskeligt at forlange, at to saa selvstændige Personligheder med saa vidt forskelligt Grundsyn i folkelig Henseende ikke skulde støde sammen. Bruddet maatte med Naturnødvendighed komme en

Gang, og det blev i Sandhed efter Ordsproget en liden Tue, som tilsidst væltede Læsset.

Som tidligere nævnt, var Udsalget i Ulslev blevet nedlagt, næsten før det var kommet ordentlig i Gang, men i April 1872 indgiver 44 Husmænd i Ulslev et Andragende til Bestyrelsen om at faa det oprettet igen. Resultatet af Bestyrelsens Overvejelser blev, at allerede 1. Juni s. A. lagde man ud paa ny, og Jørgensen blev atter Uddeler.

Det er før nævnt, at Uddelerne fra først af var paa fast Løn, men at denne hurtigt gik over til 4 % af Omsætningen og 1³/₄ % for Svind. Men i 1872 var det atter galt med Lønningerne. Der lød høje Klager fra Medlemmerne over, at de var for rigelige, og Bestyrelsen bestemte da af Hensyn hertil at ansætte Lønningerne saaledes: 4 % af de første 6000 Rdl., 3 % af de følgende 2000 og 2 % af Resten indtil 10,000. Hvad der gik derudover, skulde kun lønnes med 1 %. Dette vedtoges af Generalforsamlingen. Men dermed var Lønningsspørgsmaalet ingenlunde bragt ud af Verden. I Januar 1873 tilmeldte Thrane Bestyrelsen, at han agtede at fratræde, hvis han ikke kunde faa 4 % af de første 9000 Rdl. Omsætning og 3 % af hele den øvrige. I Betragtning af hvad godt Thrane i mange Retninger havde virket i Sognet, indstillede Bestyrelsen Sagen til Generalforsamlingen og indrømmede ham samtidig 2 % til Svind. Men forinden Generalforsamlingen stillede Thrane et nyt Forslag: 3 % af hele Omsætningen og fri Indpakning og Husleje. Disse Betingelser, som Jørgensen ogsaa tiltraadte, blev saa endelig vedtaget paa Generalforsamlingen den 12. Januar 1873.

I Maj samme Aar synes der at være kommet en Kurre paa Traaden mellem Betz og Thrane angaaende Frihandel. I 1872 var der nemlig givet Uddelerne Lov til at handle med forskellige Smaating, saalænge man ikke ønskede at føre disse i Foreningen. Denne Til-

ladelse fortolkede Thrane saaledes, at han uden Tilmeldelse for hver enkelt Del havde Lov til at tage den ind i sin Frihandel, medens Betz fortolkede Tilladelsen lige stik modsat, vel nærmest henholdende sig til den Instruks med Uddelerne, som han fra første Færd havde faaet Bestyrelsens Underskrift paa. Bestyrelsen gav Betz Medhold — hvad vel i dette Tilfælde var rigtigt — og ydermere bestemtes, »at det i Fremtiden slet ikke skulde være Udsælgerne tilladt at sælge noget som helst for egen Regning«.

I Slutningen af 1873 overgik der Foreningen en Dom i en Sag, som af det offentlige var anlagt imod den. Baade Thrane og Jørgensen havde jo oprindelig Høkerbevilling, og Vedtægterne bestemte derfor, at selv efter at Brugsforeningen var dannet, kunde almindelige Høkerverer sælges til alle og enhver. Nu blev imidlertid Foreningen idømt en Bøde paa 10 Rdl. samt Sagens Omkostninger. Generalforsamlingen vedtog enstemmigt at tage mod Dommen, og samtidig vedtoges, at for Fremtiden kan ingen uden Medlemmer faa noget udleveret.

Ved den ordinære Generalforsamling i Juli 1873 fremviste Regnskabet den ikke ringe halvvaarlige Omsætning af 9666 Rdl. 5 M. 1 Sk., og i Dividende udbetaltes 8 Sk. pr. Rdl. Regnskabet udviser den Pudsigheid over for en Ordensmand som Betz at have faaet en Revisionsbemærkning, hvorefter Kassereren skal tilsvare 8 Rdl. 2 M. 14 Sk. Men den ene Revisor var ganske vist ogsaa Christoffer Olsen, Sdr. Vedby.

Ved samme Lejlighed forhandles ogsaa i fuldt Alvor om noget for Nutidsmennesker saa mærkeligt som Søndagshandel. Viceformanden, det var den Gang P. Damgaard, Tveden, foreslog, at al Handel fra Foreningens Udsalg skulde afskaffes efter Kl. 4. Der blev forhandlet frem og tilbage derom, men ved Afstemningen afgjordes det, at alt skulde blive ved det gamle: Udlevering af

Varer hele Søndagen, dog skulde Uddelerne have Lov at lukke en enkelt Gang, naar de vilde bort. Denne Urimelighed bliver dog ikke af lang Varighed. Ved den ordinære Generalforsamling i Januar 1874 vedtages enstemmigt, at Udsalgene skal holdes lukkede hver Helligdags Eftermiddag.

Det kan have sin Interesse her at berøre et Forhold, som havde været gældende fra Oprettelsen af Foreningen: Medlemmerne var delt i ordinære og ekstraordinære Medlemmer. Til sidstnævnte henregnedes alle med over 1 Td. Hartkorn, og Dividenden af disses Køb tilfaldt Alderdomsforsørgelsen. Dette Forhold var Genstand for mange Overvejelser og Omændringer i Aarenes Løb. Men efter en Overgangsform, hvor de ekstraordinære Medlemmer erholdt halv Dividende, blev det endelig i 1887 vedtaget at slette dette Skel og stille alle Medlemmer lige.

Severin Jørgensen opsigde sin Plads til Fratrædelse i Sommeren 1875, og i hans Sted blev Lars Drage antaget til Uddeler i Ulslev. Han fik foreløbig Lov til en Dag om Ugen at lukke Udsalget Kl. 9 Morgen for at tilse sin Ejendom ved Stranden. Til Gengæld skulde han i Sommermaanederne aabne 1 Time tidligere, nemlig Kl. 5.

Hermed er vi saa naaet til det Tidspunkt, da den store Strid i Foreningen rejstes, og som affødte saa megen Bitterhed, for ikke at sige Fjendskab, mellem Sognets Beboere.

Den 25. Juli 1875 blev nemlig paa Generalforsamlingen valgt en delvis ny Bestyrelse, som kom til at bestaa af P. Hansen og N. Møller, Sdr. Ørslev, A. Schmidt, Idestrup, og H. Hovdreng, Elkenøre, foruden de som endda fungerede, nemlig Tesdorpf, Betz og Skræder Larsen, Idestrup. Og Aarsagen til Striden blev følgende: I September 1875 begærede Thrane Bestyrelsens Afgørelse paa en mellem ham og Betz opstaaet

Meningsforskel, som drejede sig om, hvorvidt nogle Medlemmer af Kirkeby Brugsforening kunde indtræde i Idestrup Foreningen uden at udtræde af hin — altsaa være Medlemmer af to Foreninger. I et Bestyrelsesmøde den 23. September kom dette Stridsspørgsmaal til Behandling. Tesdorpf og Betz talte imod Forslaget og gjorde deres Forbliven afhængig deraf. Desuagtet vedtoges det med fire Stemmer mod tre: Tesdorpf, Betz og Larsen. Forinden man skiltes, enedes man om at lade Sagen endelig afgøre paa en ekstraordinær Generalforsamling, som ansattes til den 17. Oktober. Her stod da det store Slag, som for lange Tider skulde sætte Skel og bringe Uro ind mellem Sognets Beboere. Den paa Bestyrelsesmødet fremsatte Trusel om Forsmand og Kasserers Tilbagetræden, Inddragning af Husset til Oprettelse af en ny Forening for Ourupgaards Arbejdere, Udmeldelse af ca. 70 Medlemmer samt Opsigelse af ca. 6000 Kr. til de Medlemmer, som oprindeligt havde laant Foreningen Driftskapital, gentoges. Til Trods herfor vedtoges Thranes Forslag ved skriftlig Afstemning med 47 Stemmer mod 14. I den bevægede Tid, som nu fulgte forinden Adskillelsen, forsøgte en Del Medlemmer ved Indgivelse af et Mæglingsforslag at bilægge Striden. Forslaget gik ud paa ved nærmere fastsatte Betingelser, at vælge en ny Bestyrelse, og ved en Ekstra-Generalforsamling den 9. Januar 1876 accepterede Tesdorpf dette Forslag og tilbød gratis at ville tilskøde Foreningen det Hus, hvori Udsalget var, dersom Forslaget blev vedtaget. Anton Smith fra raadede paa Oppositionens Vegne at stemme derfor, og ved Afstemningen faldt det med 77 Stemmer mod og 45 for. Derefter skredes til Valg af 3 nye Bestyrelsesmedlemmer i Stedet for Tesdorpf, Betz og Larsen. Valgt blev Jens Mortensen, Lars Rytter og Gottfred Jørgensen med henholdsvis 62, 60 og 48 Stemmer. Tærningerne var hermed kastet, Krigen maatte gaa sin Gang.

Den nye Bestyrelse konstituerer sig med Lars Rytter og A. Smith henholdsvis som Formand og Næstformand og J. Mortensen som Kasserer, og den bliver stillet over for store Vanskeligheder. Da man ikke godvillig vil fraflytte Udsalgsstedet kommer det til Rettergang. Ved en Udkastelsesforretning omkring 1. Maj bliver Foreningen tvungen til at søge andet Sted hen, og man vælger da et Hus paa den nuværende Forenings Grund, som et Konsortium køber og foreløbig stiller til Raadighed, indtil Foreningen magter selv at overtage det.

Den 14. Maj bliver der paa en Ekstra-Generalforsamling redegjort for de herhenhørende Forhold. A. Smith udtaler, at det er en Nødvendighed, at Medlemmerne nu staar fast og enige om deres gamle Forening, at ingen svigter, saa at vore Modstandere skal vinde en for let Sejr. Et Forslag om at lade 10 % af Gaardmændenes Dividende overgaa til et Grundfond, til Imødegaaelse af Tab, vedtages med stor Majoritet. Man er i det hele taget stemt for at sætte Ryg mod Ryg, og denne Stemning, maa man jo sige, var ikke en flygtig Opblussen, som snart sluktes. Gennem onde og gode Tider stod Medlemmerne i Troskab sammen, og skønt det pekuniære Udbytte i de trange Aar, som kom, ofte var ringe, saa opgav man aldrig Haabet om bedre og lysere Tider — et Haab, som til Fulde ikke er bleven gjort til Skamme.

Vi har beskæftiget os ret udførligt med denne mørke Periode i Foreningens Historie. Den Tid ligger nu saa langt tilbage, at den er bleven Historie; og man kan paa saa lang Afstand nu dømme mere retfærdigt i den end de Mænd kunde, som den Gang stod midt i Døgnets Strid. Og det maa da siges, at der fra vor Side er begaaet Fejlgreb. Der er en Mand, som bærer et tungt Ansvar for, at det gik, som det gik, og det netop fordi han ikke kunde indfri et eneste af de flammende

Ord, han saa rundhaandet strøede ud og bedaarede sin Samtid med. Men lad de Døde hvile i Fred. Takket være besindige og forstaaende Mænd bar det dog al ligevel mod lysere Tider.

I de 14 Aar, som nu fulgte, og hvor Chr. Thrane blev den ledende, tekniske Kraft, medens J. Mortensen, foruden Regnskabet, efter Evne maatte tage sig af den økonomiske Side af Sagen, og den frembød ikke ringe Vanskeligheder, førte Foreningen en nærmest vegeterende Tilværelse. Men det var ogsaa højst ulige Kaar, de to konkurrerende Foreninger kom til at virke under. Paa den ene Side en udkastet Forening, som var ribbet i pekuniær Henseende og saa at sige skulde begynde paa mere end bar Bund, og paa den anden Side en klog og hensynsløs Konkurrent med ubegrænset Driftskapital. Man maa beundre, at den svagere Part ikke blev slaet helt ud. Takket være Medlemmernes Troskab mod deres gamle Forening holdt den ud og førte Kampen til Ende til Trods for det ringe økonomiske Udbytte. Thi det var smaat — 5—6% til at begynde med — og selv om det i Aarenes Løb steg noget, 8 à 9%, saa blev denne Vinding kun tilsyneladende, idet den blev købt paa Bekostning af Aktiverne, hvor tilsidst Varelageret maatte opføres til Udsalgspris. Forøvrigt var der mange andre Genvordigheder at trækkes med. Det bayerske Øl kan saaledes nævnes, som en Post, der voldte megen Ulejlighed og flere Gange kostede Mulker. Det var i Gendarmernes Tid, og Idestrup Brugsforening fik da ogsaa disses velsignelsesrige Iver at føle, hvor det gjaldt om at opnaa Resultater.

Hvordan og hvornaar Huset i Idestrup er overtaget af Thrane melder Historien intet om, hvorimod Rejsestalden, som byggedes ved Siden af, ejedes af og forpagtedes ud af Foreningen.

I Begyndelsen af 1890 maatte J. Mortensen paa Grund af Sygdom fratræde sin Post som Regnskabs-

fører og Kasserer. I hans Sted blev valgt Morten Jensen, og fra 9. Februar 1890 til 9. Juli 1901 indehaver han Pladsen som saadan. Bestræbelserne i de ca. 12 Aar, som nu fulgte, gik i Hovedsagen ud paa at konsolidere Foreningen, hvilket ogsaa lykkedes. I Oktober 1891 indmelder Brugsforeningen sig i »Fællesforeningen«, for derigennem at faa den Støtte, som den i mange Maader kunde tiltrænge. Men det var noget nyt i de Tider, og Varerne derfra var i Begyndelsen underkastet Til-sidesættelse, og ganske særligt blev de mistænkeliggjort af Grossister og Handelsrejsende. Disse sidste skulde endnu i mange Aar have let Spil og vinde Ørenlyd for deres Advarsler mod at indlade sig med denne »Kardusforening«.

Den 13. Juli 1893 fejrer Foreningen sit 25-Aars Jubilæum ved en Fest, som afholdes paa Jørgen Christoffersens Mark i Sdr. Ørslev. Til denne Fest bevilgede Bestyrelsen 100 Kr. — en Sum, som der blev overtrukket med 27 Kr. 20 Øre. Det er ganske morsomt nu at se, hvilke Priser der den Gang blev ansat paa forskellige Drikkevarer, og som ikke maatte overskrides af Johan Visler, der ved Licitation fik overdraget Bævertningen: Kaffe 8—12 Øre, Bajer 12 Øre, Knægt 12 Øre, Punch 15 Øre, Sodavand 12 Øre. — Festen forløb forøvrigt paa den smukkeste Maade og havde vundet stor Tilslutning. — Den 26. November 1893 køber Foreningen Udsalgsstedet i Idestrup af R. Hansen — Chr. Thranes Svigersøn. Denne havde allerede en Tid været ansat som Uddeler, da Thrane de sidste Aar var en syg og svagelig Mand, hvem Døden kom til som Udfrielse i Marts 1894.

Købesummen for Huset var 2700 Kr. Omtrent samtidig opsiges R. Hansen sin Plads som Uddeler, da han ønsker at etablere sig i sit oprindelige Fag som Skræder. Den ny Uddeler bliver Rasmus Hansen, og han overtager Udleveringen ved den ordinære Opvejning i Juli 1894.

Efter at Foreningen har overtaget Huset, er der forskellige Planer oppe om at bygge en Forsamlingsaal, men et Forsøg paa at tegne Aktier maa opgives, og i dets Sted nøjes man med at indrette en Forsamlingsstue i Udbygningen, hvor Bestyrelsesmøder og lignende kan afholdes.

I December 1895 bemyndiges Kassereren til at rejse ind til »Fællesforeningens« Generalforsamling, og ved Brugsforeningens ordinære Generalforsamling i Januar 1895 vedtages Indmeldelsen i »Fællesforeningen« med alle Stemmer mod 1. Samme Aar købes et Havestykke fra Naboejendommen for 280 Kr. — Foreningen virker nu helt tilfredsstillende og kan give 10—12 % i Udbytte.

I Ulslev antages L. P. Drage til Uddeler fra 1. Januar 1899, og afløser dermed sin Fader, — L. Drage dør i Januar 1900 — som havde været Uddeler fra 1875. Ved denne Tid er der Planer oppe om at bygge eget Udsalgssted i Ulslev, og man er naaet saa vidt, at Byggeplads er tilsikret og Tegning udarbejdet, men ved Generalforsamling i April 1899 bliver Forslaget herom nedstemt.

Opvejningstiderne, som indtil 1900 havde været Januar — Juli, bliver fra dette Aar ændret til April — Oktober, hovedsagelig med den Begrundelse, at der ret ofte var særligt stort Varelager at regne med i Januar, hvis man vilde sikre sig Vinterforsyning rettidig.

Hermed er vi naaet til Slutningen af 1900, hvor Foreningen atter maa gennemgaa en Brydningstid, som kom til at sætte temmelig dybe Spor og gav Anledning til megen Uro og Mistænkeliggørelse.

NYE KAMPAAR FÆLLEFORENINGEN • SLUTNING

Efter at der ved Generalforsamlingen i Juli 1898 var valgt delvis ny Bestyrelse, blev det gode Samarbejde, som hidindtil havde været raadende, vanskeliggjort mellem Flertallet af denne og Kassereren, og da denne sidste blev mistænkt for ikke at handle ærligt med Foreningens Sager, maatte han indstille til Generalforsamlingen i Maj 1901, om den vilde give ham et Tillidsvotum, i modsat Fald vilde han nedlægge sit Hverv som Kasserer. Generalforsamlingen gav ham dette med 44 Ja mod 9 Nej. Men paa den samme Dag blev en Del ny Bestyrelsesmedlemmer indvalgt, hvoriblandt Hans Mikkelsen, og da han blev valgt til Formand, fik han Flertallet af Bestyrelsen til at fortsætte Aktionerne mod Kassereren. Samarbejdet blev til sidst saa tilspidset, at man paa et Bestyrelsesmøde den 9. Juli 1901, hvor Kassereren ikke var til Stede, vedtog at afskedige ham. Uden Varsel mødte tre Bestyrelsesmedlemmer Dagen efter med Fuldmagt til at medtage alle Regnskaber og Penge — for hvilke gaves Kvittering — og Regnskaberne blev omgaaende afleveret til Revision hos Sagførerene Olivarius & Vater i Nykøbing.

Efter endt Revision blev der afholdt en stærkt besøgt Generalforsamling i September, hvor Revisorerne mødte frem med deres Anmærkninger. Disse var imidlertid af saa ringe Interesse, at Bestyrelsen hentede sig et mægtigt Mistillidsvotum derpaa.

Til Trods herfor fortsatte den endnu en Tid, men har dog maaske selv haft en Følelse af, at Opgaven laa over deres Kræfter. Ny Mænd kom efterhaanden til, før for meget var slaaget i Stykker.

I de 11 Maaneder, hvor H. Mikkelsen endnu staar som Formand for Foreningen, maa man lade Bestyrelsen, at den har haft nok at holde Hænderne i. Det er ejendommeligt, saa mange Aar efter, at se som i et Glimt de Genvordigheder, der optaarner sig for disse Mænd. Forhandlingsprotokollen viser, at i de 11 Maaneder afholdes der 40 Bestyrelsesmøder og Generalforsamlinger. Og al ligevel, til Trods for disse Anstrengelser, smuldrer det Dag for Dag.

Først udmelder 31 Medlemmer fra Ulslev sig efter først at have faaet forkastet et Mistillidsvotum til Bestyrelsen — og fortsætter som selvstændig Forening med L. P. Drage som Uddeler. Adskillelsen synes at være foregaaet ved Rettens Hjælp; i hvert Fald blev der vekslet Sagførerindlæg og afholdt Forligsprøve. Resten af Ulslevs Medlemmerne flytter saa over paa den anden Side Gaden og fortsætter i det nuværende »Fortuna«.

Samtidig med kan Bestyrelsen ikke forhindre, at en Del Medlemmer slutter sig til en Filial af Ourupgaard Brugsforening, som oprettes i Taastrup. Et Par af de mest besindige Bestyrelsesmedlemmer melder sig fra og vil ikke være med mere. Da der saa ved Generalforsamlingen i Maj 1902 bliver valgt nye Mænd ind i Bestyrelsen, staar H. Mikkelsen ene tilbage, og han foretrækker at gaa med.

Dermed var hele det gamle Regimente fejlet til Side, og de nye Mænd, med Chr. Nielsen som Kasserer og Jens Vest som Formand, staar nu over for en vanskelig Opgave. Mange Aar skulde gaa forinden, man kom ind i det faste og økonomiske sikre Spor, som Foreningen nu i en Aarrække har gaaet i.

De Begivenheder, som knytter sig til de sidste 25 Aar, og de Vanskeligheder, som denne Periodes første Aar frembød, er imidlertid i saa frisk Minde, at Historie-skrivning herom er temmelig overflødig. Der skal derfor her kun opfriskes enkelte Dato til Støtte for Hukom-melsen og for at vise, at »en Ulykke kommer sjældent alene«, som Ordsproget siger. Pengevanskeligheder og Uddelervalg slider i lang Tid paa de vekslende Besty-relsesmedlemmers Besluttsomhed. Den først antagne Ud-deler i Ulslev melder sig fra inden Tiltrædelsen, da han ikke kan skaffe den forlangte Kaution. Den næste maa allerede fratræde til Maj 1905 paa Grund af Underskud. De to efterfølgende kvindelige Uddelere, som derefter indehaver Pladsen, fungerer kun i hver 1½ Aar. Private Forhold bevirker, at de igen maa fratræde. Fra Maj 1908 overtager saa Hans Olsen Pladsen, og dermed er Uddeler-spørgsmaalet i Ulslev bragt i Orden.

For Idestrup-Udsalgets Vedkommende opsiger Ras-mus Hansen sin Plads til Maj 1903. I hans Sted ansættes Ole Hansen, Kettinge. Men 2 Aar efter maa man atter til at vælge Uddeler og til Maj 1905 overtager den nu-værende Uddeler Carl Hansen Pladsen.

Det gamle, umoderne og upraktiske Udleveringssted var efterhaanden blevet saa skrøbeligt, at der maatte gøres en Forandring. Huset var oprindelig bygget af billigste Ma-terialier, og det kunde ikke forsvares at bruge det mere i sin oprindelige Skikkelse, som slet ikke var beregnet paa Handel. Bestyrelsen fremsætter da Forslag om Ny-bygning med Overslag til ca. 8000 Kr. Generalforsamlingen giver sin Tilslutning, og den ny smukke Hjørneejendom opføres i Sommeren 1911. Dette bevirker imidlertid at 33 Medlemmer i Ulslev udmelder sig. Man enes om Adskillelsen, og »Fortuna« fortsætter da for egen Regning.

Omtrent samtidig udskiller Taastrup Brugsforening sig og fortsætter som selvstændig Forening, og Idestrup Sogn fik dermed 5 af hinanden uafhængige Udleveringssteder.

Takket være Fællesforeningen, som anlægger sin Filial i Nykøbing 1902, kan selv smaa Brugsforeninger klare sig, og de 4 af disse tager nu Varer derigennem.

Mistilliden til Fællesforeningen var endelig bleven brudt, og det Arbejde, som dennes første Repræsentant gjorde i Slutning af 1890'erne for at samle Foreningerne her i Stiftet, bar endelig Frugt, i en stedse stigende Til-slutning. At det Arbejde, som det Hans Mikkelsenske Regimente samtidig udførte i Retning af at mistænke-liggøre ham, ogsaa bar Frugt, og medførte hans Fald samtidig med Filialens Oprettelse har mindre at sige, — Maalet var naaet.

Og naar Idestrup Brugsforening atter nyder den Ære, at en af dens Mænd igen repræsenterer de Lolland-Falsterske Brugsforeninger i Fællesforeningens Raad, da er dette, kan man godt sige, kun Løn efter Fortjeneste. Naar Chr. Nielsen nu om Dage indbyder de Lolland-Falsterske Brugforeninger til det aarlige Kredsmøde, kan han melde fuldt Hus og byde en saa talrig Forsamling Velkommen, at Nykøbing næppe har nogen Sal til at rumme dem. Det er et glædeligt Tidens Tegn, at saa mange, i andre Henseender vidt forskellige Mennesker, kan samles i Endrægtighed om en Samfundssag, som i lige Grad har Bud til alle.

Hermed være dette lille Skrift overgivet til Medlem-mernes Velvilje paa Foreningens 60-aarige Fødselsdag. De ældre iblandt os kan sikkert endnu huske mange af de Begivenheder, som heri meget kortfattet er skildret.

De yngre, som maaske tror, at alt har været, som det er nu, og som intet aner om de Kampe, der har været ført, vil herigennem se, at Livet i gamle Dage var som det er nu: Uro paa alle Kanter, Brydninger, Strid, ofte om Smaating, som man bag efter kunde mene, ikke var Strid værd. Men alt tilsammen, det Store som det Smaa, er det som sætter Kulør paa Livet og betinger Fremgang, forudsat da at Kampene føres med saglige og redelige Vaaben.

LIDT STATISTIK M. M.

Omsætningerne var i Idestrup.

1870 - 1985	Rdl.	halvaarlig	
1872 - 3668	»	»	»
I Idestrup og Ulslev	1873 -	9666	Rgd. halvaarlig
	1876 -	23580	Kr. »
	1881 -	13588	» »
	1886 -	15464	» »
	1890 -	19184	» »

Det lyder som et Eventyr, at i sidstnævnte Halvaar omsattes 670 Potter Rom og 6260 Potter Brændevin.

Omsætningerne var 1898 - 22776 Kr.
1901 - 22197 »

I Maj 1906 valgtes Hans Hansen, Møenbogaard, ind i Bestyrelsen, i hvilken han endnu har Sæde, siden 1907 som Formand, den længste Formandsperiode i Foreningens Historie.

1908 bliver der installeret Telefon i Udsalget.

1912 bliver atter Opvejningstiderne forandret til Januar og Juli.

Omsætningen var 1914 18776 Kr. halvaarlig med en Nettofortjeneste af 1752 Kr. + Dividende i Fællesforeningen 428 Kr.; der blev givet 12 % til Medlemmerne.

1918 afholder Foreningen sit 50 Aars Jubilæum med en meget vellykket Festlighed i Forsamlingsbygningen.

Omsætningen er i stadig Stigen

1919	er den	32975	Kr. halvaarlig
1924	» »	53417	» »
1925	» »	65355	» »

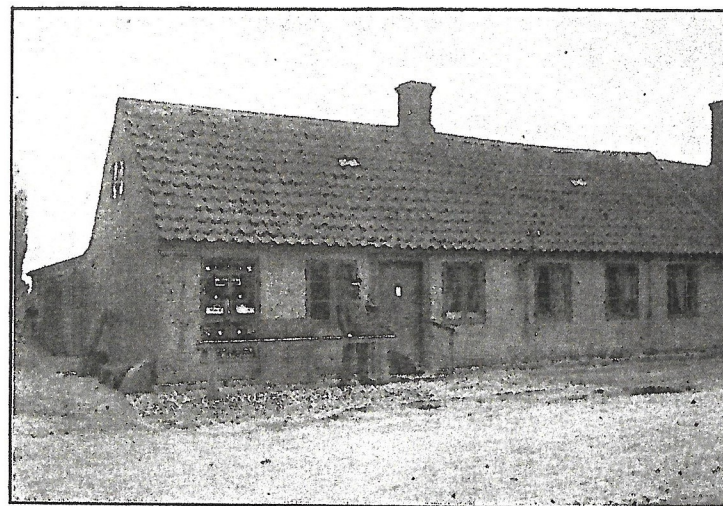
1924 opretter Fællesforeningen et Konfektions- og Skotøjslager i Nykøbing, hvorfra Medlemmerne kan faa udleveret Varer.

1926 forhøjes Carl Hansens Løn fra 5½ % til 7 %, samtidig forhøjes hans Kaution fra tre til seks Tusinde Kroner.

Efter Statusopgørelse pr. 1. Januar 1928 har Foreningen indestaaende i Fællesforeningen:

Andele: Kr. 1000,00
Reservefond: » 13079,08

Brutto Fortjenesten var 8702 Kr. 27 Øre og til Reservefond er henlagt 1500 Kr.

IDESTRUP BRUGSFORENING
Gamle Hus

FÆLLESFORENINGENS HISTORIE

SKEMATISK FREMSTILLET

EFTER DIREKTØR FR. NIELSENS RADIOFOREDRAG

1884 stiftes den sjællandske Forening med Sæde i København. 1888 stiftes den jyske Forening med Sæde i Kolding - senere Aarhus. 1895 forhandles om en Sammenslutning og fra første Januar 1896 begynder »Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger« sin Virksomhed med Hovedsæde i København. Tilslutning og Omsætning stiller sig saaledes:

1896	300	Foreninger	4	Mill. Kr.	Omsætning
1906	1120	-	27	-	-
1916	1537	-	74	-	-
1926	1802	-	136	-	-

I de her nævnte 30 Aar er udbetalt 53 Mill. Kr. i Dividende til Brugsforeningerne.

Fællesforeningen har egne Fabriker til Fremstilling af Chokolade, Margarine, Tobak og Cigarer, Sæbe og